

בבית המשפט העליון

רע"א 8073/18

לפני: כבוד השופט י' עמית
 המבקשת: קופת חולים לאומית
 המבקש להצטרף: המרכז הרפואי מעייני הישועה

נ ג ד

המשיבים: 1. פלונית
 2. פלוני
 3. פלוני
 4. פלוני

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו בתיק א 61216-11-15 שניתנה ביום 14.10.2018 על ידי כבוד השופטת יעל אילני

בשם המבקשת: עו"ד פזית גלובינסקי
 בשם המבקש להצטרף: עו"ד דפנה צדיק-אל

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת י' אילני) בת"א 61216-11-15, מיום 14.10.2018, בגדרה הותר למשיבים להגיש חוות דעת רפואית נוספת ולתקן בכך את כתב התביעה שהגישו.

1. המשיבים, יורשיה ותלוייה של ה.א. ז"ל (להלן: המנוחה), הגישו כנגד המבקשת (להלן: קופ"ח לאומית) וכנגד המבקש להצטרף לבקשה (להלן: מרכז מעייני הישועה או המרכז; יחדיו: המבקשים) תביעה בה נטען כי רשלנות הרופאים שטיפלו במנוחה גרמה למותה. לטענת המשיבים, במסגרת בדיקות אצל רופאי קופ"ח לאומית שנערכו לאורך מספר חודשים, התלוננה המנוחה על חולשה, שיעול מתמשך וקושי בנשימה; בבדיקה הראשונה שעברה נרשמה המלצה לבירור קרישיות יתר, אך בירור זה לא בוצע. בהמשך, עקב הפלה שעברה, בוצעה למנוחה גרידה במרכז מעייני הישועה, והיא שוחררה עם המלצה לטיפול באנטיביוטיקה. לאחר כחודש וחצי, ביום 4.6.2009,

פונתה המנוחה לבית החולים בלינסון לאחר שאיבדה את הכרתה, ולמרבה הצער נפטרה בחדר המיון.

2. המשיבים הגישו את כתב התביעה ביום 29.11.2015, כחצי שנה לפני תום תקופת ההתיישנות. בחוות דעתו של מומחה לרפואה פנימית (להלן: ד"ר גביש), שצורפה לכתב התביעה, נכתב כי "סיבת המוות המשוערת הייתה כנראה תסחיף ריאתי מסיבי"; בנוסף, צוין כי בתיקה הרפואי של המנוחה נכתב לאחר פטירתה: "סביר להניח שסיבת הפטירה עקב תסחיף ריאות". בכתב התביעה נכתב כי "המנוחה נפטרה בגלל תסחיף ריאתי מסיבי", וכי הגורמים המטפלים התרשלו בכך ש-"כשלו מלהגיע ולטפל במחלה ממנה סבלה המנוחה, דהיינו תסחיף הריאות", שכן ניתן היה "במאמץ פשוט וקל [...] להגיע לאבחנה המתבקשת ככל הנראה של טרומבופיליה (קרישיות יתר) בה לקתה המנוחה ומחלת ריאות לא מאובחנת".

לאחר שהוגשו חוות דעת נגדיות מטעם המבקשים, בין השאר בתחום ההמטולוגי, הגישו המשיבים ביום 31.5.2018 חוות דעת מומחה נוספת, של מומחית לרפואה פנימית ולהמטולוגיה (להלן: ד"ר ללזרי), תחת הכותרת "חוות דעת נגדית". בחוות הדעת של ד"ר ללזרי נכתב כי קיימת "עדות חד משמעית לתהליך תוך בטני סוער אשר גרם לשוק ספטי, תחילת התהליך הספטי הכללי מספר ימים קודם לאירוע הסופני של שוק ספטי", וכי כשהגיעה המנוחה לבית החולים נרשמו "ממצאים ברורים [...] של כוריאמניוניטיס" (זיהום מי שפיר).

3. המבקשים עתרו להוצאת חוות הדעת של ד"ר ללזרי מתיק בית המשפט. נטען כי חוות הדעת "סותרת" את האמור בחוות דעתו של ד"ר גביש לגבי סיבת המוות; כי מדובר בתיקון כתב תביעה שהוגש ללא בקשה מתאימה; וכי המשיבים העלו עילת תביעה חדשה, אשר התיישנה בתלוף שבע שנים ממות המנוחה.

בתגובתם טענו המשיבים כי עומדת להם הזכות להגיש חוות דעת מטעם מומחית להמטולוגיה לאחר שהגורמים המטפלים הגישו חוות דעת בתחום זה. לחלופין, נטען כי גם אם חוות הדעת מתקנת את כתב התביעה, אין מדובר בעילה חדשה. זאת, מכיוון שחוות דעתו של ד"ר גביש רק "מעלה תזוה לסיבת המוות" (ההדגשה במקור – י"ע), וכי ד"ר ללזרי אמנם "מסיקה מסקנה שונה לעניין סיבת המוות של המנוחה [...] אך בהתאם לאותן העובדות שפורטו בכתב התביעה". לכן נטען שמדובר למעשה בתימוכין לעילת התביעה הקיימת, וכי "העובדות המהותיות הינן המעקב הכושל והטיפול הרשלני" במנוחה. המשיבים הוסיפו כי עוד בכתב

התביעה צוין כי הם "לא יכלו לדעת [...] מה היו למעשה הנסיבות שגרמו למקרה אשר הביא לידי הנוק".

4. בהחלטתו מיום 14.10.2018 קבע בית המשפט קמא כי חוות הדעת החדשה אכן מצריכה תיקון כתב התביעה, אך יש להתיר למשיבים לעשות כן. בית המשפט קמא התבסס בהחלטתו על האמור ברע"א 1527/09 מדינת ישראל - משהב"ט נ' אבו עודה פסקה 6 (14.10.2009) (להלן: עניין אבו עודה), שם נקבע כי חוות דעת רפואית מהווה ראיה ואינה מגדירה כשלעצמה את עילת התביעה, וניתן לתקן את כתב הטענות כאשר חוות הדעת החדשה מכילה "מידע אשר ניתן ללמוד ממנו על עובדות שאינן נכללות בכתב הטענות". בית המשפט קמא עמד על הקושי בהבחנה בין תיקון שיוצר עילת תביעה חדשה ובין תיקון שאינו יוצר עילה שכזו, והוסיף כי מדובר ב"מקרה גבולי שהשאלה בו אינה פשוטה". בשורה התחתונה קבע בית המשפט כי חוות הדעת של ד"ר ללזרי אינה מעלה בענייננו עילה חדשה, למרות שסיבת המוות על-פיה שונה מזו שבחוות דעתו של ד"ר גביש. נקבע כי "עילת התביעה, על פי המבחן הרחב, היא התרשלות הרופאים המטפלים שבאה לידי ביטוי בהתעלמות או באי מתן תשומת לב מספקת [...] עובר להפלה ומעת שעברה אותה ואת הגרידה ועד למותה". בהתחשב בשלב המוקדם בו מצוי ההליך (לאחר ישיבת קדם המשפט הראשונה), ומנגד, בהתחשב בכך שהמבקשים נדרשים להיערך מחדש בעקבות תיקון כתב התביעה, חייב בית המשפט את המשיבים בהוצאות בסך 6,000 ₪ לכל אחד מהמבקשים.

על החלטה זו נסבה הבקשה שלפניי (כאמור, מרכז מעייני הישועה ביקש להצטרף לבקשה על נימוקיה).

5. בבקשה נטען כי "המערכת העובדתית" המתוארת בכל אחת מחוות הדעת שונה באופן מהותי מרעותה, כך שכתב התביעה המתוקן, מתאר תמונה עובדתית ובה סתירות. לעניין השוני בין חוות הדעת, פורט כי חלק מביקורי המנוחה בקופ"ח לאומית (אשר צוינו בחוות דעתו של ד"ר גביש) כלל לא היו רלוונטיים לחוות דעתה של ד"ר ללזרי, בעוד שבנוגע לחלק מהביקורים האחרים, העלתה ד"ר ללזרי השגות שלא הוזכרו בחוות דעתו של ד"ר גביש או בכתב התביעה המקורי. לאור זאת, נטען כי המעשה המיוחס לגורמים המטפלים בכתב התביעה המקורי שונה לחלוטין מזה שבכתב התביעה המתוקן. עוד נטען כי בית המשפט קמא הרחיב את המבחן לעילת התביעה בצורה "משמעותית וחסרת גבולות", עד ליצירת "מדרון חלקלק אשר סופו מי ישורנו" – כך ש"תובע יוכל לתקן את כתב תביעתו ולהעלות טענות חדשות כאוות נפשו וזאת גם בחלוף שנים רבות לאחר תום מירוץ ההתיישנות".

6. דין הבקשה להידחות.

נקודת המוצא של ערכאת הערעור היא, שלא בנקל יתערב בית משפט זה בהחלטות הערכאה הדיונית בנוגע לסדרי דין, ובכללן בנוגע לתיקון כתבי טענות, ונקודת המוצא של הערכאה הדיונית היא של גישה ליברלית לגבי תיקון כתבי טענות (ראו למשל רע"א 159/18 לביא חברה להנדסה (ב.י.) בע"מ נ' נציגות בית הדירות הרצל דחנבלוט 10-8 ת"א, בפסקה 9 והאסמכתאות שם (17.4.2018)). הנטייה שלא להתערב בהחלטות הערכאה הדיונית בנושאים אלה, נכונה גם למקרים גבוליים (עניין אבו עודה, בפסקה 7).

7. לא אכחד כי המקרה שלפנינו הוא אכן גבולי. הלכה ידועה היא, כי אין להתיר לתובע לתקן את תביעתו על דרך של הוספת עילת תביעה חדשה אם בעת הגשת הבקשה התיישנה עילה זו (ע"א 728/79 קירור אגודה שיתופית חקלאית מרכזית למשקי עמק חפר והשומרון בע"מ נ' זייד, פ"ד לד(4) 126, בעמ' 131-132 (1980); רע"א 11137/05 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' מגן דוד אדום לישראל (21.3.2006) (להלן: עניין אליהו). עם זאת, כאשר התיקון אינו חורג מעילת התביעה המקורית, יחולו הכללים הרגילים הנוהגים לגבי תיקון כתבי טענות.

אלא שקו הגבול בין עילת תביעה חדשה - שאז אין לאפשר התיקון מקום בו יש בכך כדי לעקוף טענת התיישנות - לבין תיקון גרידא של כתב התביעה, אינו תמיד פשוט (עניין אליהו בפסקה 4 והאסמכתאות שם). לא כל שינוי בעובדות כתב התביעה מהווה שינוי של "עילת התביעה". אכן, כתבי הטענות הם התוחמים את יריעת המחלוקת בין הצדדים, וחוות דעת רפואית המצורפת לכתב התביעה היא בבחינת ראייה גרידא אשר כשלעצמה לא מגדירה את עילת התביעה עצמה (עניין אבו עודה). עם זאת "במקרים מסוימים ניתן לראות בחוות הדעת הרפואית מסמך המקים את עילת התביעה עצמה" (רע"א 4064/09 התעשייה הצבאית לישראל בע"מ נ' מונסונגו, פסקה 5 (5.10.2009)).

לסוגיה דומה נדרשתי אך לאחרונה, ברע"א 4699/18 פלוני נ' בית חולים העמק (15.8.2018) (להלן: עניין פלוני). התיקון המבוקש בפרשה זו כלל שינוי כמעט בכל החזיתות: "עורכי הדין התחלפו; המומחה מטעם התובעים התחלף; הוגשה חוות דעת חדשה; [...] בעוד כתב התביעה המקורי נסב על טענה להתרשלות הצוות הרפואי במהלך הלידה, התיקון המתבקש מייחס למשיבים התרשלות במהלך ההריון [...] שלב שזכרו כלל לא בא בכתב התביעה" (שם, בפסקה 6; ההדגשות במקור – י"ע). לאור

זאת, בעניין פלוני ראיתי לנכון שלא להתערב בהחלטת בית המשפט קמא לדחות את הבקשה לתיקון כתב התביעה. בדומה, ברע"א 6863/12 מחאמיד נ' שירותי בריאות כללית (24.2.2013) נדחתה בקשה לצירוף חוות דעת שהיה בה כדי לשנות את עילת התביעה מרשלנות בפעולות שבוצעו לאחר הניתוח, לרשלנות בפעולות שנעשו במהלך הניתוח. הנה כי כן, בשני מקרים אלה, חוות הדעת שצירופה נתבקש הקימה עילת תביעה חדשה.

8. לסוגיה שבענייננו יש פנים לכאן ולכאן. מחד גיסא, סיבת המוות הנזכרת בחוות הדעת של ד"ר ללזרי (הלם ספטי) אינה כסיבת הנזק הנזכרת בחוות הדעת של ד"ר גביש (תסחיף ריאתי). מאידך גיסא, שתי חוות הדעת עוסקות באותה תשתית עובדתית ובאותו פרק זמן בחיי המנוחה. כפי שפירט בית המשפט קמא בהחלטתו, יש לראות את הטענות החדשות כנופלות בגדרי העילה המקורית, שם נטען, בין היתר, כי הרופאים לא ביררו מצבה של המנוחה; לא ערכו בדיקות ולא התלבטו באבחנה מבדלת; לא העמידו בבירור המשמעות של שתי הפלות ומחלת ריאות מתמשכת; המנוחה שוחררה לביתה כשהיא חולה ומותשת מיד לאחר הגרידה, ועוד.

9. התיקון המתבקש הוא בשלב מקדמי של ההליך, והגם שתיקון כתב התביעה מצריך מהמבקשים להיערך מחדש הרי שתרופתם היא בפסיקת הוצאות משפט, כפי שאכן עשה בית המשפט קמא. כמובן, ככל שיתברר כי אכן קיימות סתירות בין שתי חוות הדעת, הדבר עלול להיזקף לחובתם של המשיבים (רע"א 3686/16 פלונית נ' מדינת ישראל - המרכז הרפואי ת"א ע"ש טוראסקי (איכילוב), בפסקה 10 (26.7.2016)).

9. סוף דבר: הוספת חוות הדעת החדשה אמנם מצריכה תיקון כתב התביעה אך היא אינה בגדר עילת תביעה חדשה, ומשכך, אין בתיקון כדי לשלול מהמבקשים טענת התיישנות.

אשר על כן, הבקשה נדחת. משלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"א בטבת התשע"ט (19.12.2018).

ש ו פ ט